

Länssstyrelsen Jämtlands län

Landsbygdsenheten
Eva Engström
010-2253395

Yttrande

Datum
2022-02-01

Diarienummer
101-9255-2021

n.remissvar@regeringskansliet.se
nisrin.khedr@regeringskansliet.se

Yttrande till Vägen mot fossiloberoende jordbruk, SOU 2021:67 ert dnr N2021/02166

Sammanfattning

Vägen mot ett fossiloberoende jordbruk är en bred fråga som berör många områden, som mål för livsmedelproduktion, mål för beredskaps och försörjningsförmågan liksom miljömål, alltså inte enbart en klimatfråga. Det breda perspektivet gör utredningens förslag och rekommendationer trovärdiga och genomförbara. Sammantaget ser Länssstyrelsen Jämtlands län positivt på de förslag och rekommendationer som föreslås i sin helhet.

Länssstyrelsen Jämtlands län:

- anser att lönsamheten i jordbruksproduktionen är avgörande för att en större omställning ska kunna genomföras. Det är därför viktigt att följa upp lönsamheten kontinuerligt, till exempel i uppföljningen av den nationella livsmedelsstrategin, som utredaren föreslår.
- förordar utredningens samtliga förslag och rekommendationer som nyttjar möjligheter i en grön skatteväxling, stimulerar omställning till fossilfria bränslen i nuvarande maskinpark och stimulerar utveckling och nyttjande av ny teknik och automation.
- anser att förslagen och rekommendationerna ska antas i sin helhet. Om någon del inte går att genomföras på grund av beroenden av andra beslut ska inte övriga delar genomföras innan en likvärdig ersättande åtgärd finns.
- anser att det är bra att sätta mål för 2030 om övergång till nya drivmedel i befintlig maskinpark och till 2045 med stimulansåtgärder som premier och forskning för att underlätta övergången till miljöfordon och arbetsmaskiner liksom nya arbetstekniker. Samtidigt behöver inhemsk produktion av biodrivmedel och mineralgödsel ökas. En samlad plan över drygt 20 år, som berör många aktörer ger förutsättningar att nå målen.
- anser att den gröna skatteväxlingens effekter för mindre jordbruksföretag, bör följas upp för att minska risken att kompensationen blir liten i förhållande till dagens system och därmed riskerar att jordbruksföretag slutas. Eventuellt kan en justering av avdragsprocenten göras för vissa storleksgrupper av jordbruksföretag.
- meddelar att vikten av all uppföljning av jordbrukets lönsamhet och konkurrenskraft måste göras mot jordbrukets olika möjligheter utifrån olika geografiska förutsättningar.
- meddelar att det är viktigt för foderkvalitet på jordbruksföretag med mindre djurbesättningar att möjlighet till rundbalsensilering kan fortsätta men att insamling och återvinning bör öka.

Länsstyrelsens fördjupade synpunkter

Förslagen ska antas i sin helhet

Ett konkurrenskraftigt jordbruk bidrar till lösning av många av de problem samhället står inför som försörjning av livsmedel, biologisk mångfald, fysiska arbetstillfällen, mildrande klimatpåverkan och skapar möjlighet för många andra att också bo och verka på landsbygder. Länsstyrelsen anser att utredningen i sin helhet är bra och tillstyrker som helhet de förslag och de rekommendationer som anges. Vissa förslag kräver beslut bland annat från EU-kommissionen och är därför för stunden osäkra om de kan genomföras som tänkt. Om dessa förslag inte kan genomföras fullt ut är det viktigt att nya förslag utarbetas så de ger totalt samma konsekvenser. Det innebär också att Länsstyrelsen anser att om delar av förslagen inte kan genomföras ska heller inte resten av nu liggande förslag genomföras. Det är helheten i förslaget som Länsstyrelsen ser som lösningen.

Positivt med jordbruksavdrag men effekter bör följas upp

Principen för den gröna skatteväxlingen är bra. Konsekvenserna för olika storlekar av företag bör följas upp. Ett avdrag baserat på företagets intäkter får liten positiv effekt för företag med lägre omsättning och liten verksamhet. Som utredningen beskriver är det få företag, fördelade över hela landet, som står för den större delen av livsmedelsförsörjningen. Trots detta är det också ett stort antal småföretag som också tillsammans bidrar till livsmedelsförsörjningen, biologisk mångfald och möjliggör för många andra att bo och verka på landsbygder runt om i landet. Dessa företag, ofta mindre kött- och vallproducenter, har potentialer i kunskap och resurser att vid behov öka livsmedelsproduktionen. Även dessa företag finns över hela landet. Det finns en risk att den gröna skatteväxlingen leder till kraftigt ökade kostnader för dessa företag om de inte kan tillgodogöra sig positiva effekter av avdraget. Samtidigt kan de mindre jordbruksföretagen, många gånger i skogs- och mellanbygder, många gånger i Norrlands inland, få sämre lönsamhet av dieselpriiser utan skatteavdrag men också avsaknad av möjligheter att förhandla med olika slakterier om pris på grund av avstånd för djurtransporter. En kontinuerlig uppföljning av effekterna är därför viktig och en eventuell justering av avdragsprocenten för vissa storlekar av företag, så att även mindre jordbruksföretag med foder-, livsmedels- och energiproduktion kan ha konkurrenskraft efter den gröna skatteväxlingen.

Jämtlands län har enligt figur 6.3 i storleksordningen samma återbetalning som i de flesta län, trots att det är ett relativt litet jordbruks län som har stora livsmedelsproducerande företag men också med många småbruk, stora avstånd och diversifierade företag. Detta ger signaler om att återbetalningen varit viktig i länet och att utfasning kommer få negativa konsekvenser om det inte kompenseras fullt ut. Utredningen skriver att jordbrukarna kan anpassa sig till högre kostnad för diesel genom att minska åtgången per hektar genom anpassade jordbruksåtgärder i fält. Risken är stor att det kommer att vara extra svårt med investeringar i anpassade traktorer i dessa i områden och i mindre företagsstorlekar om lönsamheten samtidigt blir lägre.

Tydligare instruktioner och uppdrag om konkurrenskraft och lönsamhet.

Länsstyrelsen ser positivt på förslagen om tydligare instruktioner och uppdrag till Jordbruksverket. Viktigt är att beakta landets stora geografiska skillnader i förutsättningar att bedriva jordbruk i dessa uppföljningar om konkurrenskraft och lönsamhet.

Viktigt med fortsatt rundbalsensilering men med ökad återvinning och insamling

Fortsatt möjlighet till rundbalsensilering på mindre jordbruk är viktigt, särskilt vid små skiften och längre avstånd mellan fält men även i små djurgrupper där utfodringen, från andra system, inte håller erforderlig takt för att hålla kvalitén på fodret. Därför är det viktigt att rundbalsensilering kan fortsätta men att former för bättre återvinning och ökad insamling sker.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Yttrande

Datum
2022-02-01

Diarienummer
101-9255-2021

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med biträdande enhetschef Eva Engström som föredragande. I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Susanna Löfgren och enhetschef Peter Andrén.

Marita Ljung
beslutande

Eva Engström
föredragande

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför underskrifter